

Kronik: Den store humanistiske karakterbog

Hvorfor har Israels krig skabt så stærke følelser? Hvorfor denne særstatus?
Har vi lige oplevet et stykke hykleri i mesterklasse?

Af: Adam Holm Kronik i Politiken 21. januar 2009

Israels ven.

Det klinger sært gammeldags. Som noget fra Giro 413. »Vi bringer en hilsen fra 'Israels venner', som takker for en herlig aften. De samlede efterfølgende ind i Onkel Arons kalot og vil nu gerne høre Hava Nagila«.

Støvet eller ej, taktløst eller ej, det giver mere mening end længe at finde udtrykket frem af gemmerne og værne om det.

Indrømmet, det sker ikke uden at tage en dyb indånding. Vi ved jo, hvad Israels navn nu forbindes med. Blodige dage i Gaza. Say no more. Eller rettere: Say *some* more!

Vi rammes nemlig bestandigt på den følelsesmæssige centralnerve dér, hvor det analytiske beredskab kobles fra. Det er hjerteskrærende at se fotografierne af de dræbte palæstinensiske børn. Er man selv forælder, kræver det ikke en rejse på tværs af kultur, religion og geografi at sætte sig ind i de sørgende palæstinenserers afsindige ulykke. Det er så bedrøveligt, som det kan være.

Spørgsmålet er imidlertid, om man kan skrive det lille ord 'men' efter denne konstatering, eller om de uhyrlige handlinger lukker for al videre tale om motiver og årsager. Moralsk set – uden at ville tærse pseudofilosofisk langhalm på, hvis moral det i så fald måtte være – er det vanskeligt.

At skrive noget i retning af »De mange dræbte børn og civile voksne palæstinensere er naturligvis dybt sørgeligt, men ... « giver ikke point i den store humanistiske karakterbog.

Hvis Israels blodige angreb i Gaza ses som statsterrorisme vendt imod en forfærdet og undertrykt befolkning, er det bare at stoppe al videre læsning her. Store dele af den danske venstrefløj og nogle af vores hjemlige muslimske organisationer tænker sådan. Jeg er uenig. Og jeg er bekymret af samme grund.

Ikke at mine forestillinger har en etisk forrang frem for det modsatte synspunkt. Nej, bekymret, fordi tilsyneladende stadig færre i debatten her til lands, sådan som den har udfoldet sig i flere af dagbladene – fra det store Europa er der i øvrigt tilsvarende tegn at spore – gider forholde sig til det israelske argument, den side af sagen, hvor 'men' er en nødvendig tilføjelse.

Hvorfor dog egentlig? Er det ikke kun ret og rimeligt, at et land beskytter sine borgere mod angreb udefra?

Israels fremfærd i Gaza er til diskussion. Det skal de også være. Ødelæggelsen af vigtige dele af infrastrukturen i Gaza, afskæring af forsyningslinjerne, den voksende humanitære krise, manglen på medicin, vand og elektricitet, er det retfærdige handlinger over for en allerede ualmindeligt hårdt prøvet befolkning?

Kun en hjerteløs satan vil mene, at dét er retfærdigt. Og jeg er indbildsk nok til at hverken tro mig hjerteløs eller satanisk. Så hvordan krigen har været forsvarlig, måske ligefrem 'retfærdig'?

Der eksisterer jo ingen reel trussel mod Israel, sådan som adskillige kritikere herhjemme synes at mene. Ingen trussel? Adskillige tusinde raketter affyret mod områder i det sydlige Israel. Har det intet af sige?

Tag til Israel og spørg folk uden for de største byer, hvordan det er at leve i landet, og mange vil svare, at de føler sig fanget i en konstant krigstilstand, en situation med permanent mobilisering, og derfor reagerer en stor del af israelerne ikke længere efter standarder, vi vil betegne som normale.

Den europæiske udlægning lyder gerne som følger: Palæstinenserne ydmyges og forhånes, det er derfor kun naturligt, at de tyr til vold, mens jøder, som selv har været så hårdt ramt, burde vide bedre. Altså er budskabet til Israels jødiske befolkning: I, der enten selv har oplevet pogromer, udryddelseslejre og fordrivelse eller er efterkommere i andet og tredje, måske endda fjerde slægtled efter ofrene for Holocaust, I må simpelthen lære at styre jer, når nogen atter vil jer til livs!

Hvabehar!? Det er ikke bare grov kynisme, men hykleri i mesterklassen.

Det er to generationer siden, at millioner af jøder blev myrdet i Europa. Hvorfor? Fordi de var jøder. Intet andet. Uden skelen til hverken køn, alder, politiske tilhørsforhold, seksuel orientering eller graden af religiøsitet.

På den baggrund, som jo ikke kun er nogle få falmende billeder i et fotoalbum, men levende historie for de fleste israelere, hersker der en foruroligende omgang med den historiske lære mange andre steder.

Vi lader os spise af med sindsoprivende billeder af grædende palæstinensere og skydende israelere. Men det er jo kun en del af helheden. Hvor er historierne om israelernes lidelser og frygt? Har israelerne fortjent at have det sådan?

Man kan da glimrende tage bladet fra munden og rette en bredside mod Israels militære kurs. Det gør eksempelvis avisen *Ha'aretz*, men selv når den på lederplads lader fordømmelserne hagle ned over de formastelige i den politiske top og militære ledelse, husker den at sondre mellem Israel, jøder, den israelske hær osv.

Det er disse nuanceringer, som *Ha'aretz* bærer på rygraden, der ofte mangler i de europæiske medier, og som derfor gør det til en vanskelig, men så meget desto vigtigere manøvre at føje et 'men' til historierne fra Gaza.

Det er set før i krigens historie, at de involverede parter kan synke så dybt ned i bataljernes morads, at de glemmer, hvor grænserne mellem det gode og det onde, det defensive og det aggressive går.

Det gælder på israelsk side, og det gælder blandt palæstinenserne, men vi andre burde kunne udnytte afstanden til at klare hjernen. Det kunne man passende gøre ved at stille sig selv spørgsmålet, hvordan man som demokrati skal bekæmpe terrorisme?

Se på vores egne tiltag her på kontinentet. Adskillige europæiske lande, herunder Danmark, har i kølvandet på 11. september 2001 vedtaget kontroversielle terrorlovgivninger. Og overvågningen af mistænkelige personer og grupper er blevet kraftigt forøget.

Det er nyt for de fleste af os, generende nyt. Israelerne har derimod siden statens grundlæggelse for 60 år siden dag ud og dag ind levet med terror som en reel risiko i hverdagen.

Angrebet på Gaza gør næppe underværker i så henseende, ja det gør formentlig kun ondt værre, men et land under konstant angreb må og bør handle, også selv om fremgangsmåden er oprørende for pæne mennesker, som ikke ved, hvordan terror påvirker et samfund.

Mange europæiske kommentatorer mener, at det er en klassisk imperialistisk situation, hvor den ene part har ret, og den anden part er den onde aggressor. Militært er Israel selvfølgelig mægtigere end palæstinenserne, men et hvilket som helst samfund, stærkt eller ej, som bliver ramt af terror, må ty til midler for at beskytte sig selv, som det ellers ikke ville acceptere.

Da Hanne Foighel, Politikens journalist i Israel, og undertegnede for nogle år siden i fællesskab interviewede den måske største nulevende israelske forfatter, Amos Oz, sagde han: »Mange europæere har ikke de nødvendige forudsætninger for at vide, hvordan det er dagligt at leve med terrortruslen, og dermed forstå, hvordan man som samfund kan være tvunget til at handle.

Det er ikke i mine øjne mangel på realitetssans at dræbe sine fjender; det modsatte, altså ikke at dræbe dem, der vil dig til livs, ville derimod være udtryk for en urealistisk adfærd«. Sådan faldt ordene fra en mand, der i flere end fyrrer år har været aktiv i den israelske fredsbevægelse og tæller adskillige palæstinensere blandt sine venner.

Der er altid en risiko for, at et samfund i krig mister fornemmelsen for, hvad der er rigtigt, og hvad der er forkert. Historien viser os, at mange af denne verdens mønsterdemokratier i krigstider har handlet på en måde, der var uforenelig med deres egne værdisæt.

Israel er bestemt ikke bedre end mange andre lande, der har oplevet en spænding mellem at være et frit land og et land i en dødelig konflikt, men heller ikke værre. Hvis det er regeringen i Jerusalem, som er problemet i den kritiske europæiske vurdering af, hvor problemet ligger, så vil det være klædeligt at forsøge at finde ud af, om befolkningen deler dens opfattelse i måden krigen føres på.

Hvad forestiller man sig egentlig? At der er folkefest i Tel Avivs gader, traditionel kædedans i Jerusalem, offentlig hyldest af de heltmodige tropper i Haifa? At Israels jødiske befolkning, fraset de få hændervridende 'peaceniks', sidder og godter sig over palæstinensernes ulykkelige tab, alt i mens de ringer til den krigsopviglende jødiske lobby i USA og stolt overbringer dem resultatet: »Shalom guys, vi har dræbt tusinder af deres, mens de kun har fået en snes af vores!«. Er det dét?

Okay, karikaturen er tyk, men mindre kan også gøre det. Sagen er den, at det udelukkende er de israelske

motiver, der mistænkeliggøres.

De palæstinensere, der affyrer raketter mod civile mål i Israel, er de ikke skyldige i intentionen om at ville dræbe andre mennesker? Endda ud fra et chauvinistisk grundlag; det er jo bare jøder!

I min ordbog er det udtryk for paternalisme af værste skuffe, iblandet imperialismetankens simple modstilling mellem offer og bøddel, undertrykker og undertrykt, at slå det hen som legitim nødværge.

Hamas er ikke bare en national frihedsbevægelse, sådan som visse romantikere bilder sig ind. Læs den fremragende palæstinensiske journalist Zaki Chehabs bog 'Inside Hamas' (2007). Chehab, som man bestemt ikke kan beskylde for at være en åndelig stikirenddrenge for Israel, viser, hvordan Hamas fortsat står ved sit charter fra 1988, der tilsiger, at kampen først er tilendebragt den dag, islams grønne fane vajer over hele det historiske Palæstina fra Det Døde Hav til Middelhavet.

Jo, der er visse pragmatiske åbninger her og hisset, og Hamas kan med henvisning til Koranen sagtens legitimere en længerevarende hudna, våbenhvile, med israelerne.

Men intet peger på, at det får dem til at fravige hovedmålet med kampen, nemlig den jødiske stats endeligt. Og som en repræsentant for Hamas i øvrigt er citeret for at sige i bogen: »Du finder ikke nogen i Hamas, der vil anerkende Israels ret til at eksistere.

Hvis du hører noget andet, kan du være sikker på, at det er løgn«. Det er Israels fjende lige nu. En fjende, der nyder støtte fra Hizbollah i det sydlige Libanon, det stærke muslimske broderskab i Egypten, islamisterne i Jordan og vigtigst af alle, fra præstestyret i Teheran.

Selvsamme land, hvis præsident Mahmoud Ahmadinejad flere gange har bedyret, at Israel er en fejl på landkortet, der bør korrigeres, men at jøder da skal være velkomne til at leve under islamisk overherredømme. Det er en del af grundlaget for at føje et 'men' til, når talen falder på Israels overgreb.

Som bekendt er det fra ens rigtige venner, at sandheden skal høres. Og der er, som allerede antydnet, en del at lade Israel høre. De mange år i rollen som brutal besættelsesmagt tager sig ikke pænt ud på cv'et. Men den forstandige kritik, man altid må rette mod et land, der kalder sig for demokratisk, er i de senere år taget gevaldigt til med krav om boykotkampagner af alt fra israelske akademiske artikler til avokado.

I dele af det politiske liv, i interesseorganisationer og blandt globaliseringsmodstandere er det naturligt at placere Israels politik over for palæstinenserne i en særlig kategori stemplet som racisme og etniske udrensninger. Den underliggende antagelse: hvis jøderne med deres lidelseshistorie kan udsætte andre for 'præcis det samme', så må de på ironisk vis i dag indtage rollen som nazister, dvs. ondskaben i en ny forklædning.

Det er derfor, at dele af venstrefløjen, opbrugte muslimer og Vatikanet taler om, at Israel har omdannet Gaza til en veritabel kz-lejr, og at den israelske kanontorden er den dystre første sats i et velkomponeret folkemord.

Det er en konstruktion, der har til formål at sige, at hvis jøderne kan agere lige så bestialsk som deres egne bøddler, så har omverdenen sonet sin skyld.

Jødernes moralske trumfkort (læs: Auschwitz) er endegyldigt spillet af hænde. Så vidt kritikerne. Beklager, men det er skudt over målet, og hvad værre er, ensidigheden skræmmer. Hvorfor skaber Israels gøren og laden så stærke følelser? Hvorfor denne særstatus?

Mit problem er, at jeg ikke kan huske, hvem på den danske venstrefløj – højrefløjen med for den sags skyld – der protesterede, demonstrerede og petitionerede, da russiske tropper i løbet af kort tid lagde Grosnyj i ruiner og forskelsløst dræbte i tusindvis af kvinder, børn og mænd.

Jeg har heller ingen klar erindring om, hvor koret af vrede stemmer lod sig høre, da serbiske styrker under Slobodan Milosevic begik krigsforbrydelser mod kroater og bosniske muslimer. Hvem talte om 'proportionsløse' angreb dengang? Det er klart for enhver – nej, måske ikke enhver, men så de fleste – at der kun er én vej ud af miseren, en skilsmisse mellem israelere og palæstinensere i form af en tostatsløsning.

Det er ikke just en overrumplende vision. En tostatsløsning? Bravo, Einstein! Men har du et bud på, hvordan vi kommer derhen? På hvis betingelser? Og med hvilke konsekvenser? I al enkelhed: Nej, men det har andre og klogere mennesker på begge side af konflikten heldigvis. De har været tæt på før, og de skal nok komme det igen, men først må våbnene tie for alvor og dernæst argumenterne komme til deres ret. Også for Israels vedkommende. Helst uden det apologetiske 'men'.